

[Hoff.]

ning, og at det i allerhøjeste Grad var et Spørgsmaal af Betydning for hele Folket, hvordan og med hvilke Midler der tjenes Penge. Denne Erkendelse kom ikke til det danske Folk ad Forstandens, ad de logiske Overvejelsers Vej, men ad Instinktets Vej, og dens Gennembrud er et af de mange værdifulde Tegn paa, at det danske Folks Sjæl er sund, selv om den har maattet leve en meget tilbagetrukken Tilværelse i de Decennier, hvor det udelukkende var Forstanden, den nøgterne og iskolde Logik, der sad ved Roret, og hvor man forvekslede Folkets sunde Følelser med Massens Stemningsudbrud. Man har talt fra mange Sider om Frihedskampens Aand som noget særligt, som noget nyt, og dog er det ikke andet, der er sket, end det, at den fælles Kamp har bragt det danske Folk en Erkendelse af, at det ejer en Sjæl, og at det ikke gavner det at vinde al Verdens Rigdomme, hvis det tager Skade paa sin Sjæl. Denne Erkendelse gjorde Oprør mod, at der var Mennesker, som berigede sig ved at arbejde for Tyskerne paa den ene og den anden Maade, og denne Holdning, som bl. a. har givet sig Udslag i, at man hæftede Navnet Værnemagere paa disse Mennesker, var ikke dikteret af Misundelse, men af en virkelig dybtgaaende Reaktion mod hele den Tankegang, at Pengene ikke lugter.

Derfor opstod der allerede i Besættelsens første Periode det Krav i det danske Folk, at de Mennesker, som gik derhen, hvor der var Penge at tjene, uden Hensyn til, om det burde have været i Strid med deres Samvittighed, maatte af med den Fortjeneste igen, saa snart Tyskerne var ude af Landet. Og dette Krav, som steg stærkere og stærkere, efterhaanden som Vandene deltes, blev derfor ogsaa et af dem, der fra det danske Folks Side først og fremmest maatte stilles til den Regering, som skulde føre Danmark fra Besættelsens Kaar ind i ordnede Forhold.

Nu er der jo allerede skabt en ret omfattende Lovgivning, der rammer Landsforrædere o. lign., det vil sige dem, der blev ved at følge Tyskerne, ogsaa da de blev klar over, hvor det bar hen, enten fordi de virkelig var Tilhængere af Tyskerne af Overbevisning, eller fordi de havde engageret sig i den Grad, at de ikke øjnede nogen Mulighed for at slippe bort fra det synkende Skib. Men de andre, ja, man siger jo, at Rotterne forlader det synkende Skib i god Tid, og det er netop det, der bevirkede, at en stor Del af dem, hvis eneste Tilknytning til Tyskerne var Ønsket om at tjene Penge,

i Tide fik bakkét sig saa meget ud af deres Forhold til Tyskerne, at de den 5. Maj stod parate til at fiske efter Chancerne hos den anden Part. Det er derfor, man som Regel ikke har kunnet ramme dem gennem de hidtil vedtagne Love, fordi de har været for kloge, fordi deres Instinkt for at tjene Penge fik dem til at regne med, at de ogsaa maatte være parate til at tjene, hvis den anden Part gik af med Sejren.

Formaalet med de Lovforslag, som vi her har til Behandling, maa derfor være at imødekøbe det fuldt ud berettigede Krav i det danske Folk om, at disse Mennesker skal rammes og rammes paa det Sted, hvor det vil gøre dem allermest ondt, nemlig paa deres Pengepung. Et Forslag i denne Retning blev allerede stillet inden Befrielsen, og der er i Mellemtiden fra mange Sider arbejdet paa at finde en rimelig og retfærdig Maade, hvorpaa man kan ramme disse Mennesker. Der er imidlertid store Vanskeligheder ved det, idet der jo findes mange Afskygninger af Motiver til at have arbejdet for Tyskerne og derfor ogsaa mange forskellige Kategorier af Mennesker, som har opnaaet Fortjeneste gennem Tyskerne. En af de Ting, det gælder om, er derfor at finde en passende Gruppeinddeling, og det, der falder i Øjnene, er først og fremmest, at man som den største og groveste Gruppe sætter dem, som selv har søgt med alle Midler at komme til at tjene Tyskerne. Det er de egentlige Værnemagere. Den anden Gruppe omfatter alle dem, som mere eller mindre modvilligt paatog sig Arbejde for Tyskerne, f. Eks. fordi de ikke turde andet, eller fordi de ikke kunde øjne nogen anden Mulighed for at opretholde Beskæftigelsen i deres Virksomhed og derfor mente, at de hellere maatte paatage sig at udfylde Virksomhedens normale Kapacitet ved at paatage sig Arbejde for Tyskerne til Supplering af det Arbejde, de havde for deres normale Kunder. Denne Gruppe kan man ikke betegne som Værnemagere i den skarpe, nedsettende Betydning, dette Ord har faaet, men det maa naturligvis være saadan, at der ikke findes en virkelig skarp Adskillelse mellem disse Grupper. F. Eks. kan Firmaer være begyndt at arbejde for Tyskerne udelukkende under Pres eller for at slippe for at afskedige deres Arbejdere, men senere hen har de saa opdaget, at der var gode Penge at tjene, og er faldet for Fristelsen til at udvide Arbejderne for Tyskerne langt ud over det, de oprindeligt havde tænkt sig.

Men foruden disse to Grupper er der en tredje Gruppe i Samfundet, som staar i direkte Modsetning til de to foregaaende,